

Лист Мінекономрозвитку щодо оскарження, здійснення контролю та моніторингу закупівель

Мінекономрозвитку України оприлюднило лист інформативного характеру (**вих. 3304-04/16225-06**) від **16.04.2019** щодо оскарження, здійснення контролю та моніторингу закупівель. Нижче редакція журналу пропонує читачам повний текст зазначеного інформативного листа з коментарями редакції.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
(Мінекономрозвитку)
вих. № 3304-04/16225-06 від 16.04.2019

**Органи державної влади,
органи місцевого самоврядування,
установи, організації, підприємства
та інші суб'єкти сфери публічних закупівель**

*Щодо оскарження, здійснення
контролю та моніторингу закупівель*

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України на численні скарги та звернення суб'єктів сфери публічних закупівель щодо можливості оскарження та проведення перевірок у зв'язку з порушенням чинного законодавства під час здійснення закупівель повідомляє.

Закон України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) установлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади.

Щодо оскарження

Відповідно до пункту 14 частини першої статті 1 Закону органом оскарження є Антимонопольний комітет України.

Згідно з частиною третьою статті 8 Закону Антимонопольний комітет України як орган оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворює постійно діючу адміністративну колегію (колегії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. Рішення постійно діючої адміністративної колегії (колегій) приймаються від імені Антимонопольного комітету України.

Відповідно до пункту 27 частини першої статті 1 Закону суб'єкт оскарження в органі оскарження (далі — суб'єкт оскарження) — фізична чи юридична особа, яка звернулася до органу оскарження з метою захисту своїх прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи.

Порядок оскарження процедур закупівель визначено статтею 18 Закону.

Так, відповідно до частини першої статті 18 Закону скарга до органу оскарження подається суб'єктом оскарження у формі електронного документа через електронну систему закупівель. Після розміщення скарги суб'єктом оскарження в електронній системі закупівель скарга автоматично вноситься до реєстру скарг і формується її реєстраційна картка. Скарга разом з реєстраційною картою в день розміщення суб'єктом оскарження автоматично оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу.

Скарга суб'єкта оскарження, яка подається до органу оскарження повинна містити таку інформацію:

найменування замовника рішення, дії або бездіяльність якого оскаржуються;

ім'я (найменування), місце проживання (місцезнаходження) суб'єкта оскарження;

підстави подання скарги, посилання на порушення процедури закупівлі або прийняті рішення, дії або бездіяльність замовника, фактичні обставини, що це можуть підтверджувати;

обґрунтування наявності порушених прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи;

вимоги суб'єкта оскарження та їх обґрунтування.

До скарги додаються документи та матеріали в електронній формі (у тому числі у вигляді pdf формату файла), що підтверджують порушення процедури закупівлі або неправомірність рішень, дій або бездіяльності замовника, та документ про здійснення

оплати за подання скарги до органу оскарження.

Відразу після внесення до реєстру скарг скарга з супровідними документами та її реєстраційна картка автоматично надсилаються органу оскарження та замовнику.

Розмір плати за подання скарги визначено постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 291 та становить: 5 тис. гривень — у разі оскарження процедури закупівлі товарів або послуг; 15 тис. гривень — у разі оскарження процедури закупівлі робіт.

Частиною четвертою статті 18 Закону визначено, що орган оскарження залишає скаргу без розгляду в разі, якщо:

суб'єкт оскарження подає скаргу щодо того самого порушення, у тій самій процедурі закупівлі та з тих самих підстав, що вже були предметом розгляду органу оскарження і щодо яких органом оскарження було прийнято відповідне рішення;

скарга не відповідає вимогам частини першої або другої цієї статті;

суб'єктом оскарження не внесено плату, передбачену частиною першою цієї статті;

замовником відповідно до цього Закону усунуто порушення, зазначені в скарзі.

Згідно з частиною п'ятою статті 18 Закону орган оскарження приймає рішення про припинення розгляду скарги в разі, у разі якщо:

після прийняття скарги до розгляду встановлено наявність обставин, які є підставою, для залишення скарги без розгляду;

скаргу відкликано суб'єктом оскарження;

замовником прийнято рішення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися, відміну переговорної процедури, крім випадку оскарження будь-якого з цих рішень.

За результатами розгляду скарги орган оскарження має право: прийняти рішення про встановлення або відсутності порушень процедури закупівлі (у тому числі порушення порядку оприлюднення або неоприлюднення інформації про закупівлі, передбаченої цим Законом) та про заходи, що повинні вживатися для їх усунення, зокрема зобов'язати замовника повністю або частково скасувати свої рішення, надати необхідні документи, роз'яснення, усунути будь-які дискримінаційні умови (у тому числі ті, що зазначені в технічній специфікації, яка є складовою частиною тендерної документації), привести тендерну документацію у відповідність із вимогами законодавства, або за неможливості

виправити допущені порушення відмінити процедуру закупівлі (частина дев'ята статті 18 Закону).

Відповідно до частини дванадцятої статті 18 Закону рішення органу оскарження набирають чинності з дня їх прийняття та є обов'язковими для виконання замовниками, особами, яких вони стосуються.

При цьому рішення органу оскарження може бути оскаржене суб'єктом оскарження, замовником у судовому порядку протягом 30 днів з дня його оприлюднення в електронній системі закупівель.

Скарги щодо укладених договорів про закупівлю розглядаються в судовому порядку (абзац восьмий частини другої статті 18 Закону).

У свою чергу, виходячи зі змісту статті 124 Конституції України особа може звернутись до суду. При цьому згідно зі статтею 129-1 Конституції України суд ухвалює рішення іменем України. Судове рішення є обов'язковим до виконання. Держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку. Контроль за виконанням судового рішення здійснює суд.

Отже, фізична чи юридична особа з метою захисту своїх прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи, має право звернення до органу оскарження або суду.

Щодо оскарження процедур, які здійснюються відповідно до частини четвертої статті 10 Закону

Згідно з частиною п'ятою статті 28 Закону у разі якщо оголошення про проведення процедури закупівлі оприлюднюється відповідно до норм частини четвертої статті 10 цього Закону, замовник розглядає тендерні пропозиції на відповідність технічним вимогам, визначеним у тендерній документації, та визначає відповідність учасників кваліфікаційним критеріям до проведення автоматичної оцінки тендерних пропозицій у строк, що не перевищує 20 робочих днів.

За результатами розгляду складається протокол розгляду тендерних пропозицій за формою, встановленою Уповноваженим органом, та оприлюднюється замовником на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону, а саме: протягом одного дня з дня його затвердження.

Форма протоколу розгляду тендерних пропозицій затверджена наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 22.03.2016 № 490.

Пунктом 5 зазначеної форми передбачено автоматичне заповнення електронною системою закупівель переліку тендерних пропозицій.

Таким чином, оскільки за результатом розгляду тендерних пропозицій замовник складає протокол розгляду всіх пропозицій за формою, встановленою Уповноваженим органом,

скарги щодо прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника, які відбулися після розгляду тендерних пропозицій на відповідність технічним вимогам, визначеним у тендерній документації, та визначення відповідності учасників кваліфікаційним критеріям, подаються протягом п'яти днів, саме з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу протоколу розгляду тендерних пропозицій.

Щодо вирішення спорів, пов'язаних із проведенням закупівель вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону

Інструкція про порядок використання електронної системи закупівель у разі здійснення закупівель, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону затверджена наказом Державного підприємства «ПРОЗОРРО» від 19.03.2019 № 10 (далі — Інструкція).

Ця Інструкція визначає порядок використання електронної системи закупівель (далі — ЕСЗ) під час здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону, з метою відбору постачальника товару (товарів), надавача послуги (послуг) та виконавця робіт для укладення договору, або оприлюднення звіту про укладені договори в системі електронних закупівель відповідно до Закону у разі здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг без її використання (пункт 1 розділу I Інструкції).

Пунктом 12 розділу II Інструкції визначено, що у випадку виявлення порушення протягом періоду уточнень та на рішення Замовника по кваліфікації на етапі розгляду пропозицій учасник має можливість протягом 2 робочих днів з моменту оголошення через електронну форму в ЕСЗ звернутися до замовника з вимогою про усунення порушення у процесі проведення закупівлі.

З метою подання вимоги учасником заповнюються обов'язкові поля ЕСЗ, які містять інформацію, передбачену абзацами третім – сьомим цього пункту.

Інформація щодо звернення з вимогою доступна всім користувачам в ЕСЗ. При цьому інформація про учасника, який звернувся з вимогою, є закритою.

Відповідь на таку вимогу учасника замовник має можливість надати через ЕСЗ протягом трьох робочих днів з дня надходження вимоги учасника із зазначенням результату розгляду вимоги: «Задоволено», «Відхилено», «Не задоволено».

Після розміщення відповіді щодо вимоги замовником вона набуває статусу «розглянута замовником», та ініціатор вимоги протягом 3 днів може оцінити відповідь шляхом визначення в ЕСЗ «Вимога задоволена» (відповідь ініціатора вимоги задовольнила) або «Вимога не задоволена» (відповідь ініціатора не задовольнила).

При цьому розгляд вимоги не зупиняє в ЕСЗ процесу проведення закупівлі.

Поряд з цим, оскільки відповідно до Закону закупівлі повинні здійснюватися за такими

принципами, як добросовісна конкуренція серед учасників, максимальна економія та ефективність, відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель, недискримінація учасників, об'єктивна та неупереджена оцінка тендерних пропозицій, запобігання корупційним діям і зловживанням, суб'єкти, які вважають, що замовником не дотримуються указані принципи, можуть скористатися:

положеннями Інструкції;

механізмами громадського контролю, користуючись правами, передбаченими Законами України «Про громадські об'єднання», «Про звернення громадян», «Про інформацію»;

моніторинговим порталом DoZorro (dozorro.org), що створений Громадською організацією «Трансперенсі Інтернешнл Україна», шляхом подання відгуку щодо закупівлі.

Водночас зазначені способи не є вичерпними.

Щодо здійснення контролю

Відповідно до абзацу першого та другого частини третьої статті 7 Закону центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, здійснює контроль у сфері публічних закупівель у межах своїх повноважень, визначених Конституцією, цим Законом та іншими законами України.

Згідно з абзацом другим частини третьої статті 7 Закону Антимонопольний комітет України та Рахункова палата здійснюють контроль у сфері публічних закупівель у межах своїх повноважень, визначених Конституцією, Законами України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції» та «Про Рахункову палату».

Щодо здійснення моніторингу закупівель

Пунктом 11 частини першої статті 1 Закону визначено, що моніторингом закупівлі є аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель на всіх стадіях закупівлі з метою запобігання порушенням законодавства у сфері публічних закупівель.

Відповідно до частини першої статті 7-1 Закону моніторинг закупівлі здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, та його територіальні органи (далі — органи державного фінансового контролю).

Моніторинг закупівлі здійснюється протягом проведення процедури закупівлі, укладання договору про закупівлю та його виконання.

Моніторинг закупівлі не проводиться на відповідність тендерної документації вимогам

частини четвертої статті 22 цього Закону.

Підстави, за наявності яких керівник органу державного фінансового контролю або його заступник приймає рішення про початок моніторингу закупівлі, визначені пунктами 1-5 частини другої статті 7-1 Закону, а саме:

дані автоматичних індикаторів ризиків (критеріїв із заданими наперед параметрами, використання яких дає можливість автоматично здійснювати вибір процедур закупівель, що містять ознаки порушень законодавства у сфері публічних закупівель);

інформація, отримана від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель;

повідомлення в засобах масової інформації, що містять відомості про наявність ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель;

виявлені органом державного фінансового контролю ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель в інформації, оприлюдненій в електронній системі закупівель;

інформація, отримана від громадських об'єднань, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель, виявлених за результатами громадського контролю у сфері публічних закупівель відповідно до статті 9 цього Закону.

Згідно з частиною третьою статті 7-1 Закону рішення про початок моніторингу закупівлі оприлюднюється протягом двох робочих днів з дня його прийняття в електронній системі закупівель органом державного фінансового контролю із зазначенням унікального номера оголошення про проведення процедури закупівлі, присвоєного електронною системою закупівель, та дати його оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу та/або унікального номера повідомлення про намір укласти договір та дати його оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу, а також опису підстав для здійснення моніторингу закупівлі. Рішення про початок моніторингу закупівлі не зупиняє проведення процедур закупівель, визначених цим Законом.

Строк здійснення моніторингу закупівлі не може перевищувати 15 робочих днів з дати оприлюднення рішення про початок моніторингу закупівлі в електронній системі закупівель (частина четверта статті 7-1 Закону).

Відповідно до частини шостої статті 7-1 Закону за результатами моніторингу закупівлі

посадова особа органу державного фінансового контролю складає та підписує висновок про результати моніторингу закупівлі (далі — висновок), що затверджується керівником органу державного фінансового контролю або його заступником. Такий висновок підлягає оприлюдненню в електронній системі закупівель протягом трьох робочих днів з дня його складання.

При цьому орган державного фінансового контролю проводить перевірку закупівлі відповідно до Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» за наявності обставин, визначених в частинах одинадцятій та дванадцятій, а саме, у разі якщо:

замовник не усунув порушення, визначене у висновку, і таке порушення матиме негативний вплив для бюджетів, а також висновок не оскаржено до суду;

під час моніторингу закупівлі виявлено порушення щодо невідповідності опублікованих в електронній системі закупівель умов договору про закупівлю від змісту тендерної пропозиції за результатами аукціону (у тому числі ціни за одиницю товару), переможця процедури закупівлі або ціни пропозиції учасника у разі застосування переговорної процедури.

Обмін інформацією між органом державного фінансового контролю та замовником, встановлений цією статтею, здійснюється в електронному вигляді через електронну систему закупівель (частина вісімнадцята статті 7-1 Закону).

Форма висновку та порядок його заповнення затверджені наказом Державної аудиторської служби України від 23.04.2018 № 86 «Про затвердження форми висновку про результати моніторингу закупівлі та порядку його заповнення», зареєстрованого в Мін'юсті 01.06.2018 за № 654/32106.

Методика визначення автоматичних індикаторів ризиків, їх перелік та порядок застосування затверджена наказом Державної аудиторської служби України від 11.09.2018 № 196 «Про затвердження методики визначення автоматичних індикаторів ризиків, їх переліку та порядку застосування», зареєстрованого в Мін'юсті 27.09.2018 за № 1113/32565.

Звертаємо увагу суб'єктів сфери публічних закупівель, що оскільки згідно з частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, до компетенції Мінекономрозвитку не належить розгляд скарг, у тому числі щодо закупівель вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону, здійснення контролю у сфері публічних закупівель, а також проведення моніторингу закупівель.

Отже, з питань здійснення перевірки, вжиття заходів контролю, проведення моніторингу, оскарження закупівель слід звертатися до відповідних органів влади згідно з їх повноваженнями, визначеними Конституцією та законами України.

Директор департаменту
регулювання публічних закупівель
Міністерства економічного розвитку і
торгівлі України

Лілія Лахтіонова

Коментар редакції

Отже, за результатами ознайомлення з інформацією, викладеною в наведеному вище листі Мінекономрозвитку України, можливо резюмувати, що відповідно до частини другої статті 19 Конституції України **органи державної влади** та органи місцевого самоврядування, **їхні посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень** та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Мінекономрозвитку, як Уповноважений орган, згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) **здійснює регулювання** та координацію у сфері закупівель **у межах повноважень, визначених цим Законом**. Основні **функції Мінекономрозвитку, як Уповноваженого органу у сфері закупівель, визначено статтею 8 Закону**.

Таким чином, послуговуючись частиною другою статті 19 Конституції України, нормами Закону та Положенням про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459, Мінекономрозвитку зазначає, що, зокрема, **питання розгляду скарг, здійснення контролю у сфері публічних закупівель** (у тому числі моніторингу закупівель) **не належать до компетенції Мінекономрозвитку**, як Уповноваженого органу у сфері публічних закупівель, оскільки це не передбачено чинними нормативно-правовими актами України.

Водночас Мінекономрозвитку нагадує, що для реалізації положень Закону функціонують інші органи державної влади, кожен з яких діє в межах своїх компетенцій, закріплених на законодавчому рівні.